

BİR MEKTUP, BİR ATIŞMA VE BİR ŞİİR

Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN

Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Prof. Dr. Mahmut Kaplan Hocam'a saygılarımla

Tuhfetu'l -hakir hakirin¹

Bu yazıda Mahmut Kaplan hocanın merkezinde olduğu tarafıma yazılan bir mektup, onunla MSN üzerinden yaptığım dağınık dörtlüklerden oluşan anlık aşıkların yaptıklarına benzer bir atışma ve kendisi hakkında mektuba benzer klasik üslupla yazdığım bir şiirime yer verilecektir. Önce mektubun hikayesini anlatayım:

1995'in bahar aylarıydı. Doktoram bitmiş ve büyük bir aşk ve heyecanla Fakülte'de derslere girmeye başlamıştım. Daha önce hiç işim olmayan mahkemedemden bir celp kağıdı geldi. Korktum. Açtığımda askerlikte bekaya durumuna düştüğüm ve gıyabımda yargılanarak para cezasına çarptırıldığım yazıyordu. Anlaşılan, taşındığım için önceki adresime giden çağrılar yerini bulmayınca gıyabımda hüküm verilmişti. Anlaşılan, biz bilimsel çalışmalarla uğraşırken hayat köprüsünün altından çok sular akmış, yaşım bir hayli geçmiş, iki çocuğum okul çağına gelmişti. Artık tecil etmeye imkan kalmamış ve apar topar dost ve arkadaşlara veda ederek askere gitmişim. Askerdeyken, Mahmut Bey'in riyasetinde bölümdeki arkadaşlar toplanmışlar ve aşağıdaki mektubu yazmışlar. Mektup, secili klasik nesrin günümüzdeki mizahi güzel bir örneği ve benim için o günün tatlı bir hatırasıdır.

Mektubun kısım-ı azamı, Mahmut Bey'in dil ve üslubundan çıkmış gibi, onun mührünü taşıyor. Ancak arkadaşların da toplanmasıyla ortak bir akıl, his ve heyecan oluşmuş, herkes bir şeyler katmış olmalı. Mektup, manzum ve mensur iki bölümden oluşuyor. Şimdi bölüm başkanımız olan Prof. Dr. Âdem Ceyhan Bey'e, mektubu yazma görevi verilmiş. Selam ve kelamdan sonra o zaman orda bulunan arkadaşların adları soyadları, bazı sıfatlarıyla birlikte (Yrd. Doç. Dr. Rıza Bağcı, Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Çandır, Yrd. Doç. Dr. Selim Altıntop, Okt. Saffet Çelebi, Yrd. Doç. Dr. Arif Yılmaz) sayılarak selam ve muhabbetleri iletiliyor, "Salhurde" yani yıl yemiş, yıllanmış, yaşlı asistan ise yedi yıl Ege'de asistanlıktan sonra bize asistan olan ve geçen sene rahmet-i

¹ "Hakirin hediyesi de hakirdir" anlamında Arapça kelam-ı kibar.

Rahman'a göçen Doç. Dr. Mustafa Aksoy... (Kendisine Allah'tan rahmet ve mağfiret niyaz ediyorum.) Bölüm'de o zamanlar kaynaşmaya vesile olan çaylar, çiğköfte partileri ve Üçpınar'daki köftelerden bahisle faklı bir haber olarak ilk defa yüksek lisans programının açıldığı söylenerek o sene alınan üç öğrencinin isimleri veriliyor ve selam ve kelamla bitiriliyor.

İkinci olarak saz şairi ve aşıkların yaptığı gibi "Atışma" kısmına gelince 11.14.2007'de saat 12'yi 14 geçe MSN ile görüşmemizde anlık iletilerle aşağıdaki dörtlük ve beyitler ortaya çıktı. Bu kısmı hiç düzeltmeden aynen buraya alıyorum. Aşağıda gördüğünüz gibi imla ve noktalamada redif ve kafiyede, irticali (doğaçlama) olduğu için, bazı aksaklık ve eksiklikler göze çarpıyor. Saz çalarak, vakit kazanamadığımız ve sesi, ezgiyle uzatamadığımız için kimin ilhamı bol, kalem kuvvetliyse o peş peşe sıralamış. Ama açık arayla ve 14/10'luk sayıyla Mahmut Bey önde gibi.

Metinlerin bir şiir olarak fazla kıymeti olmasa da, bu şakalaşma ve latifede en çok uğraştığımız işimiz olan şiirin kullanılması dikkate değer. Bu atışmalar, "demek, istenirse bu da yapılmış, o kadar da zor değilmiş" gibi bir özgüven ifadesi ve iddiadan çok, gerçek şiiri anlamak için yapılmış kimi şakalar ve alıştırma; şiirden çok, dudaklarda bir tebessüm oluşturacak tatlı bir hatıradır. Zaten üstadın (M. Kaplan) "eşarı hıfzıyla de yarana bais-i handegi olsun" tavsiyesi üzerine muhafaza altına korumaya alınmış. Demek ki bir gün bu tatlı hatıra dostlarla paylaşılsın içinmiş.

Üçüncüsü Mahmut Bey adına bir hatıra sayısı çıkarmayı düşündüğümüzde onun için yazılmış bir şiirdir. Dili ve üslubu mesleğimize ve birikimimize uygun olarak içimizden geldiği gibi yazılmıştır. Suni bir çabayla sadeleştirmek biraz kendimizi zorlamak olurdu. Hem de bu haliyle Osmanlı armasıyla, süslü yaldızlı bir elbise giymiş daha muhteşem bir şahsiyet gibi görünmüyor mu?

1-İki sahte aşıkın sanal dünyada atışması, sinir katsayısının yatışması için kalem yerine klavyeyle satışmasıdır:

Mahmut:

Aşık Kenan dinle beni/Söz verdin yap gerekeni/Mahcup etmek yakışır mı/Gel sen beni nara atma

Kenan:

Aşık Mahmut meyl göndermiş/ Gerekeni yapsın demiş/Aşk olmadan meşk olmuyor/Ağam halimizi anla

Mahmut:

Aşık Kenan yola düşmüş/Halden anlaması boşmuş/Boş yere mi menzil koşmuş/Anlayacak nen var senin

Mahmut:

Söz verilir tutmak için/Süte şeker katmak için/Dost yolunda batmak için/Anlayacak nen var senin

Mahmut:

Sustu kenan laf arıyor/Yatmak ne işe yarıyor/Dökük perçemin
tarıyor/Anlayacak nen var senin

Kenan:

Aşık Mahmut yine coşmuş/Meyl üstüne meyller koşmuş/Usta geldi para
sormuş/Bu hayat da ne de zormuş

Mahmut:

Terlermiş hammama giren/Konforun sırrına eren/Sıcakta kafa kol
geren/Ustaya borç öder imiş

Kenan:

Sözünü tutmadı diye / Adem Babaya çok kızdık/ Başımıza geldi
herhal/Sözümüzü yere yazdık

Kenan:

Gene de gel dua et sen / Yazsın artık tutuk kalem/ Yoksa çok çok ayıp
olur/Üstümüze güler alem

Kenan:

C.tesi kütüphane /Pazar bile çalışmışam/Gene de tullabın tezi/ Yanlışla dolu
ne yapam?

Mahmut:

Hak müyesser eylesin yazmak sana/Kan-ı ma'niden güher kazmak sana/Hem
kaleminden kağıda sızmak sana/Sen yola çık yarıcın Allah olur

Kenan:

Allah senden razı olsun / Ha şöylece dua eyle/ Yola çıktık ama neyse/
yollarda bellerde kaldık

Mahmut:

Yolda kalmaz sıdk ile Allah diyen/Yar yolunda can u dilden ah diyen/Dest-i
pakinde kalem siftah diyen/Sen yola çık yarıcın allah olur

Mahmut:

Ben de yazmaktan yana piyadeyim/Malzeme çok neyleyim ah nideyim/Bir
sınırsız bahrimiş aşk ah el-aman/Derleyip bir hoşça gülşen edeyim

Kenan:

Coştı Aşık Mahmut çekti silahı/ Çağlar akarsular gibi vallahi / Evet bir
bahrimiş aşk ki bi-keran/ Aşık Kenan girdiğine bin pişman

Mahmut:

Gülşen-i aşk içre pir-i natuvan/Cevr-i u bidad-ı felekten el-aman/Bize mi
kalmış okumak dastan/Yazyaim yaranı dil-şen edeyim

Mahmut:

Aşka pişman olma özge hal imiş/Pir-i Ken'an için ferruh fal imiş/İlm dediğin
sade kil u kal imiş/Olma pişman kalma pişman ey Kenan

Kenan:

Çekelim baştan yine bismillahi/Yakalım toptan cümle günahı/ Belki ol yar
yarıcımız olur da/ Elimize verir aşkın miftahı

Mahmut:

Biz ki sunduk başımız aşka hele/İd-i adhadır bize bu mesele/Zühdü takvayı
verip biz bu sele/Olma pişman kalma pişman ey Kenan

Kenan:

Yeter ey aşık-ı şeyda çağladın/ Çak eyledin sinemizi dağladın/ Hadi yine
balladın ve yağladın/ Sonuç hayra ulaşıptır inşallah

Mahmut:

Miftah-ı aşkı sunmağa/Meydana düşüp yanmağa/Dostun cemalin
anmağa/Yola çikalım inşallah

Mahmut:

Yeter ey şeyda aşk eri/Dar etme arz u gökleri/Aşktır cihanın mihveri/Ver
yoluna can u seri

Kenan:

Dostlarla bile sunmaya /Çiğ köfteye el banmaya/ Varız seninle yanmaya /
Hayr olur ahir akıbet

Mahmut:

Akşam safada olasin/Sanma cefada olasin/Bir hoş vefada olasin/Aşkın
hafada olasin

Mahmut:

Haydi eyvallah.

Kenan:

Eyvallah üstad herkese selam

Mahmut:

Aleykümselam. Eşarı hıfzeyle de yarana bais-i handegi olsun

Kenan:

Temam

2- Nâme-i ez Kısım-ı Edebiyât

Yaz eyâ mahrem-i esrar-ı bölüm
Cenabı Âdem-i kâtib-i ma'lûm

Enis-i kulûbum celis-i gârım
Refik-i tedris ü hemderd ü zârım

Hâce-i halkiyyât Kenân-ı şâir
İstedik ki ana oluben zâir

Hâtırın şâd idüb birkaç kelâmla
Mahmûd u Rıza'dan kalbi selâmla

Bir nâme yazmakla kılindun tavzif
Bir hoşça manzume yazasın Nazif
Bilirsin ki hâce Kenân-ı zarif
Deryâ-dil suhen-dân bir merd-i ârif

Anı hergün arar çeşm-i giryânım
Firâk-ı zâtından sine-biryânım

Suhanı şâirin olsa da yalan
Bir handedir elbet dudakta kalan

Ey Âdem hâce-i yektâ-yı cihân
Nâmile meşhûr-ı dü âlem Kenan

Cemian bölümden selâm idesin
Tarik-ı vefâ vü dosta gidesin

Aziz meslektaşımız, dünya ve ukbada kardaşımız, Mahmûd-ı Kaplan, Rıza-yı Bağban, Âdem-i Ceyhan, Selim-i Zergûy-ı çevgan, el-Muzaffer her zaman, Saffet-i ahir-zaman, Mustafa-yı sâlhurde-asistan, Ârif-i destan-serâ-yı Genç Osman'ın yâr-i kadimi, şu'be-i edebiyatın âzâ-yı kerimi Kenan-ı Erdoğan,

Reis-i Mahmûd'umuza çend def'a ettiğiniz telefonlarla el'an berhayat ve "çakı (!) gibi asker" ve geçince leşker olduğunuz ahbârını ahzeyleyerek mesrûr u müferrah olduk, selâmlarınızı aldık; getiren gönderen sağ olsun ve musibetler cümlemizden ırağ olsun. İnşaallahu'r-rahman an-karibü'z-zaman edâ-yı deyn-i vatan eyleyüp öter ötmez hüdhüd-i Süleyman Celâl Bayar Dârulfünunu'na avdetiniz cemi-i eşhas-ı şu'bece vird-i zeban ve tehassür-i cândır.

Hey Ken'an-ı kâmrân ve merd-i sahib-kıran, zâtınıza irsâl olunacak nâmenin zabıt kâtipliği vazifesi, edebiyat riyaset-i celilesinin 1 nümerolu manzum muhtırasıyla bu fakir-i pür-taksire havale kılındı ve işbu satırlar sadırdan çıktığı vechile tahrir olundu.

Dem-be-dem zât-ı şerifinizi ve sohbet-i lâtifinizi yâd ediyor, "Hey gidi Ken'an-ı bi-amân, vey dâna-yı devrân, sensiz boğazımızdan gitmiyor tam u nan" diyoruz. Ne vakit ki guş-ı şerifiniz bang-ı ceresle tannan olursa malum-u aliniz ola ki zikr-i cemiliniz zebanzed-i elsine-i yarandır.

Ey hace-i civan, kahraman-ı Yozgat u Turan, ruhu varis-i menakıb-ı Çapanzade olan, mefhar-ı ebna-yı zaman! Huruc-u pür-hiddetleri bais-i huruş-ı kulub-ı ihvan, şahsiyet-i fazilanesi muktezasınca çıkarub ehl-i gafletin ipliğin bazare Sezar'ın hakkını Sezar'e, edebiyat-ı halkıyenin hakkını avam-ı bizare, edebiyat-ı divaniyyenin hakkını da şuara-yı hoş-güftare ita kılan enis-i meclis-ara, her hak sahibine hakkını miktarınca takdir eden, serapa cesaret, mahza

dirayet ve el-hak hamiyetle memlu müdafatınıza mütahasssirez ve camiamızda noksanıyetini hissettiğimiz mevki-i mübarekenize avdetinizi müntazırız.

Hane-i şube-i edebiyat malum-u aliniz olduğu vechile kah yakut renkli çaylar refakatinde sohbet-i edebiyeye ve içtimaiyye, kah köfte-i puhte, kah köfte-i na-pohte gibi niam-ı ruhaniyye ve cismaniyye ile araste olduğu izahtan varestedir. Azizim, köfte-i na-puhte ekli sadece vükelanın hakkı değil, asillerin de ol nimetten behredar olması ayıp değil.

Garp cephesinde yeni bir şey yok, amma kayda değer bir iki ferah-feza inkişaf var ki, onlar dürus-u ehliyet-i aliyye (yüksek lisans), ve tedrisat-ı saniyenin resmen küşadıdır. Belki "bu ehliyet-i aliyye imtihanlarını kim kazanmış ola" deyü merak ve sual ederseniz yeni tullabımız "mine'l-mehd-ile'l-lahd ilim tahsiline azm ü cezm ü kasd eylemiş, sinni kemale ermiş amma ki karı henüz hitama ermemiş zevattan teşekkül ediyor: Maksud-ı Belen, İsmail-i Aksarayı, bint-i ser-müdde-i umumi Kamelya Çelebiyyü'r-Rehavi.

Kenan illerinde ne var yok, Ağrı'da ağrı var mı, yani asayiş ber-kemal mi? Bir kaç ay sonra kaldığımız yerden devam etmek üzere sıhhat ve afiyetle avdetinizi diliyor, mübarek ellerinizden hürmetle bus ederek selamlar ediyoruz.

3- Şiir:

Ferîd-i devr-i zamân dâ-nâ-yı dehr-i cihân
Kutb-ı sipîhr-i irfân hâce Mahmûd-ı Kaplan
Bir merd-i kâmil idi bir şahs-ı fâzıl idi
Adil bir idareci hassas bir şair idi
On beş yıl Mağnisa'da nân u nemek paylaştık
Aynı şeylere güldük beraberce ağlaştık
Yedi yıl incinmedik kıl kadar zamanında
Vaktâ ki devr-i zulüm başladığı âvânda
Demirci'ye yürüdük bıraktık birkaç terest
Çille çekmeye çıktık "selamet der kenarest"
Devran tersine döndü önceden pek yerindik
Yayladan düze indik ve yeniden sevindik
Sıkıldıkça kaçardı şi're, *Halep, Kıbrıs*'a
En sonda apardılar gizlice Sitanbul'a
Fâtih külliyesine gitti hâce olarak
Ağladı öğrenciler saçlarını yolarak
Terk edip *Mağnisa*'yı *Fatih* yolunu tuttu
Gitti de *Dersadet*'e bizi burda unuttu
Bid-i Mecnunca tıpkı burda böyle ser-nigûn
Koydu bizleri mahzun gözde yaş gönülde hûn
Dilhûn u gamgîn nâ-şâd tullabını terk etti
Hace Mahmud-ı Kaplan "rahmete doğru gitti"
"Sade ölümler değil diriler de muhtacdır"

Acz ü zillet dediğin kulun başında tacdır”
Diyerek yüzümüze rahmet okurdu daim
Ölmeden önce bilmek, dostluğu etmek kaim
Armağan edip bize kütüphanesin dahi
Bir ömür topladığı hatıratını ahi
Hasılı ey dostân eyledi nakl-i mekân
İki bin on yılına tarih gelince zamân
Azm itdi gitdi gözüm elfile pencah gitti
“Cancağzım” diyerek pâytahta tek gitti